

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO**

Oddelek za kmetijsko svetovanje
Šmihelska cesta 14, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 373-05-70, fax: (07) 373-05-90
E-pošta: anja.mezan@kgzs-zavodnm.si
Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

Novo mesto, 20.7. 2022

Kako preprečimo vročinski stres pri kravah molznicah

Kdaj lahko nastopi pri kravah molznicah vročinski stres je odvisno od temperature in relativne vlažnosti zraka v hlevu. Govedo se najbolje počuti v temperaturnem območju med 7 in 20°C. Pri visoki vlažnosti zraka se vročinski stres pri kravah molznicah lahko pojavi že pri temperaturi 25°C. Znaki vročinskega stresa se pri govedu kažejo v povečanem znojenju, pospešenem dihanju oziroma sopenju, povišani telesni temperaturi, živali se slinijo, imajo slabši apetit, poveča se jim želja po pitju, zato stojijo pri napajalnih koritih, manj ležijo in manj prežvekujejo. Vročinski stres neugodno vpliva na ješčnost, zdravstveno stanje parkljev, plodnost in mlečnost. Zato je izredno pomembno, da molznicam v poletnih mesecih s pomočjo dobre izmenjave zraka zagotovimo ustrezno hlevsko klimo. Med pomembnejše ukrepe preprečevanja vročinskega stresa spada zastiranje oken in drugih odprtih strani hleva, aktivno prezračevanje z dovolj zmogljivimi ventilatorji in hlajenje zraka z vodo. Za uspešno naravno ventilacijo v hlevu mora hladni zrak prihajati skozi stensko odprtino, topel, izrabljen zrak pa izhajati skozi slemensko odprtino. Za učinkovito naravno zračenje je pomembna pravilna ureditev slemenske odprtine. V hlevu je potrebno v poletnih mesecih poskrbeti za dodatno prezračevanje s pomočjo aksialnih ali propelerskih ventilatorjev ali pa preko cevne ventilacije. Aksialni ventilatorji so običajno nameščeni 2,7 m od tal in nagnjeni pod kotom 15°. Odvisno od zmogljivosti ventilatorjev so le ti nameščeni zaporedoma na 10 do 15 m, nad ležalnimi boksi. Na koncu hleva je odprtina skozi katero se iz hleva odpihne slab zrak. Število ventilatorjev je odvisno od širine hleva. Propelerski ventilatorji se namestijo višje, so zmogljivejši od aksialnih, zato jih je v hlevu manj. Slaba stran je, da dosegajo slabše gibanje zraka (pod 2 m/s) in potiskajo zrak navzdol. Cevna ventilacija je zelo primerna v rejah z vezano rejo, kjer je zaradi nizkega stropa težko namestiti druge tipe ventilacije. Za eno cev potrebujemo samo en ventilator. Skozi luknjice na cevi prihaja zrak v hlev. Ta je usmerjen na določeno mesto, najbolje na žival. Najugodnejša hitrost gibanja zraka pri odraslem govedu v poletnih mesecih je 2,5-3 m/s. Eden od možnih načinov preprečevanja vročinskega stresa je tudi tuširanje živali in hlajenje hlevskega zraka z vodo. Prišlice lahko namestimo v izpušnih utrjeno podlago. V hlevu pršimo s finim megljenjem in to le v primeru kadar je v hlevu visoka temperatura zraka, relativna zračnost pa nizka. Na boljše počutje krav lahko vplivamo z zagotavljanjem ustreznega pretoka vode v napajalnih koritih in napajalnikih ter s prilagajanjem prehrane. V toplih poletnih mesecih pripravljamo krmne obroke za največ en dan. Pri načrtovanju obrokov pazimo na razmerje med močno in voluminozno krmo, vključujemo močno krmo z večjo vsebnostjo energije in močno krmo, ki manj obremenjujejo vamp. V krmnih obrokih povečamo količino mineralno-vitaminskih dodatkov, po potrebi povečamo količino sode bikarbone, v obroke lahko dodamo tudi magnezijev oksid in kvasovke.

Pripravila:

Anja Mežan, specialist za živinorejo
KGZS – Zavod NM